

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-224 Wrocław, pl. Strzelecki 25
tel. 71/323 63 80, fax 71/323 63 98
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-1/15/ET (8)

Wrocław, 28 maja 2015 r.

DECYZJA RWR 6/2015

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015 r., poz. 184 t. j.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. nr 107 poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Gminie Szlichtyngowa,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których stanowi art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na zamieszczaniu w stosowanym przez tego przedsiębiorcę wzorcu umowy pn. „Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków” postanowień o treści:

-, Odbiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem pomieszczenia lub studni wodomierzowej, przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyłym stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, zamarznięciem, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.”, które narusza art. 15 pkt 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r., poz. 139 j. t.);

-, Odbiorca dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze”, które narusza przepis § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886);

-, W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”, które narusza przepis § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886)

-, Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Przedsiębiorstwo za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Odbiorcę (...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez Przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze

korzystanie z usług.”, które narusza art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r., poz. 139 j. t.);

i przyjęciu zobowiązania przedsiębiorcy do zaniechania tych działań poprzez wprowadzenie nowego wzorca umownego, w którym:

- w postanowieniu o treści: „Odbiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem pomieszczenia lub studni wodomierzowej, przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyтым stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, zamarznięciem, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.” zostanie wykreślone zdanie: „oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyтым stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, zamarznięciem, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych”.

- postanowienie o treści: „Odbiorca dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze” zostanie zmienione na postanowienie o treści: „Odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzane ścieki w terminie określonym na fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób.”;

- postanowienie o treści: „ W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza , a gdy nie jest to możliwe- na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”, zostanie zastąpione postanowieniem o treści: *W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza , a gdy nie jest to możliwe- na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.*;

- w postanowieniu o treści: „Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Przedsiębiorstwo za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Odbiorcę (...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez Przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług.” w całości zostanie wykreślona treść podpunktu b) oraz punktu 3.

oraz wycofanie z obiegu prawnego umów podpisanych z dotychczasowymi odbiorcami usług, zawierających zakwestionowane postanowienia i zastąpienie ich umowami podpisanymi w oparciu o zmieniony wzorzec umowy.

nakłada się na Gminę Szlichtyngowa, - obowiązek wykonania tego zobowiązania poprzez:

zawieranie umów w oparciu o nowy wzorzec umowny, zmodyfikowany zgodnie z przyjętym na siebie zobowiązaniem oraz wymianę umów już zawartych na nowe, zawierane w oparciu o ten wzorzec

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015r. poz. 184 t.j..) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. nr 107 poz. 887),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na przedsiębiorcę –Gminę Szlichtyngowa, obowiązek złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętych zobowiązań poprzez:

- przesłanie w terminie 7 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji, nowego zmodyfikowanego zgodnie z przyjętym zobowiązaniem wzorca umownego;
- przekazanie w terminie do 31 lipca 2015 r. informacji o liczbie umów zawartych na podstawie tego wzorca;
- przesłanie do dnia 30 września 2015 r. informacji z iloma aktualnymi odbiorcami usług zostały podpisane umowy na podstawie nowego wzorca oraz informacji w ilu przypadkach i z jakich przyczyn umowy takie nie zostały podpisane.

UZASADNIENIE

Dokonana w toku postępowania wyjaśniającego o sygn. RWR 400-7/14/ET analiza wzorca umowy pn. „*Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.*” stosowanego przez Gminę Szlichtyngowa, dalej: „Gmina”, wykazała, że zawiera on m.in. postanowienia, które mogą naruszać zapisy art. 8 ust 1 pkt1-4 i art. 15 pkt 3 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r., poz. 139 j. t.), dalej: „ustawa o zbiorowym (...)”, oraz zapisy § 17 ust.1 i § 18 ust.1 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. Nr 127, poz. 886) dalej: „rozporządzenie taryfowe”.

W związku z powyższym - Postanowieniem nr 66/2015 z dnia 30 marca 2015 r. Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Gminę Szlichtyngowa, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, dalej: „ustawy o ochronie(...)”, polegających na zamieszczeniu w stosowanym przez tego przedsiębiorcę wzorcu umowy pn. „*Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*” postanowień o treści:

- „*Odbiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem pomieszczenia lub studni wodomierzowej, przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyтым stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, zamarznięciem, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.*”, które może naruszać art. 15 pkt 3 ustawy o zbiorowym (...);
- „*Odbiorca dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze*”, które może naruszać przepis § 17 ust. 1 rozporządzenia taryfowego;
- „*W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza , a gdy nie jest to możliwe- na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.*”, które może naruszać przepis § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego;
- „*Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Przedsiębiorstwo za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Odbiorcę (...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez Przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług.*” które mogą naruszać art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy. o zbiorowym (...).

(dowód: karta1-2, 13-14)

W trakcie postępowania Gmina odniosła się do postawionych jej zarzutów, uznając ich zasadność i zobowiązała się do wprowadzenia do obrotu prawnego nowego wzorca, w którym postanowienia naruszające obowiązujące przepisy prawne zostaną wykreślone bądź zmodyfikowane w następujący sposób:

- w postanowieniu o treści: *„Odbiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem pomieszczenia lub studni wodomierzowej, przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyтым stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, zamarznięciem, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.”*, zostanie wykreślone zdanie: *„oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyтым stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, zamarznięciem, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.”*

– postanowienie o treści: *„Odbiorca dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze”* zostanie zmienione na postanowienie o treści: *„Odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę lub odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób”*;

- postanowienie o treści: *„W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe- na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”* zostanie zmienione na postanowienie o treści: *„Odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę lub odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób”*;

- w postanowieniu o treści: *„Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Przedsiębiorstwo za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Odbiorcę (...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez Przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług.”* zostanie wykreślona treść podpunktu b) oraz punktu 3.

Jednocześnie Gmina zobowiązała się do zawierania nowych umów na podstawie wzorca zmodyfikowanego zgodnie z przyjętym na siebie zobowiązaniem oraz do wycofania z obiegu prawnego umów podpisanych z dotychczasowymi odbiorcami i podpisania z nimi umów w oparciu o nowy zmieniony wzorzec. Gmina wystąpiła także z wnioskiem o wydanie decyzji w trybie art. 28 ustawy o ochronie (...).

(dowód: karty 7-8)

Gmina została powiadomiona o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w przedmiotowej sprawie.

(dowód: karta 15)

I. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Strona postępowania- Gmina jest jednostką samorządu terytorialnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 j. t.) – zwanej dalej również: „ustawą o samorządzie gminnym” – posiadającą osobowość prawną i działającą przez swoje organy. Zadania własne dotyczące zaspakajania zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków Gmina realizuje poprzez

działania Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Szlichtyngowej, dalej: „ZGKiM”, utworzonego na podstawie uchwały Nr I/1/91 Rady Gminy i Miasta w Szlichtyngowej z dnia 30.01.1991 r. Zgodnie ze statutem przedmiotem jego działania jest „*prowadzenie zadań z zakresu eksploatacji, remontów i inwestycji wodociągów i urządzeń zaopatrzenia w wodę oraz studni publicznych, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, wydawanie zezwoleń na przyłączenie do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.*”

(Dowód : karty nr 5-6)

2. Stosowany aktualnie przez Gminę wzorzec umowy o dostarczanie wody i odbiór ścieków został wprowadzony w 2005 r. Wzorzec ten zawiera między innymi postanowienia o treści:

- „*Odbiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia zgodnie z projektem pomieszczenia lub studni wodomierzowej, przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego tych pomieszczeń w należyłym stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, zamarznięciem, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.*” (§ 9);

- „*Odbiorca dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzane ścieki w terminie określonym w fakturze.*” (§ 12)

- „*W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe – na podstawie zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego*” (§ 13)

- „*Umowa może być rozwiązana:(...) b. przez Przedsiębiorstwo za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Odbiorcę(...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez Przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług*” (§ 20).

Na podstawie powyższego wzorca zawarto z konsumentami 1239 umów.

(Dowód : karty 13-14)

3. W piśmie z dnia 24.04.2015 r. uznając zasadność postawionych przez Prezesa Urzędu zarzutów Gmina zobowiązała się do zmodyfikowania lub wykreślenia kwestionowanych przez niego postanowień i zmianę ich na postanowienia o treści:

- „*Odbiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem pomieszczenia lub studni wodomierzowej, przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem*”

- „*Odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę lub odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wystania lub dostarczenia w inny sposób*”;

- „*Odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę lub odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wystania lub dostarczenia w inny sposób*” oraz

- „*Umowa może być rozwiązana: a) przez Odbiorcę za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego, b) niezwłocznie za porozumieniem stron.*”

Jednocześnie Gmina zobowiązała się do zawierania umów na podstawie nowego wzorca zmienionego zgodnie z przyjętym na siebie zobowiązaniem i wycofania z obiegu prawnego umów podpisanych z dotychczasowymi odbiorcami oraz podpisania z nimi umów w oparciu o nowy, zmieniony wzorzec. Gmina wystąpiła także o rozpatrzenie sprawy w trybie art. 28 ustawy o ochronie.

(Dowód : karty: 7-8)

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...): „Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącznie kanalizacyjne, jeżeli:

- 1) przyłącznie wodociągowe lub przyłącznie kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;
- 2) odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;
- 3) jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;
- 4) został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.”

Natomiast art. 15 ww. ustawy o zbiorowym (...) stanowi: „Koszty nabycia, zainstalowania i utrzymania wodomierza głównego ponosi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a urządzenia pomiarowe - odbiorca usług”

Zgodnie z § 17 ust. 1 rozporządzenia taryfowego: „Odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę lub odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób.” Natomiast z przepisu § 18 ust. 1 tego samego rozporządzenia wynika: „ W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza , a gdy nie jest to możliwe - na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”

II. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów.

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie (...) jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, zgodnie z którym „Ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów”.

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub w przyszłości będą klientami Gminy. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest równoznaczne z naruszeniem interesu publicznoprawnego.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa o ochronie (...) nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów, obecnych i przyszłych klientów zakładu budżetowego Gminy, którzy korzystają lub zamierzają korzystać z jego usług w zakresie dostarczania wody i odbioru ścieków na podstawie umowy zawartej w oparciu o wzorzec umowny pn. *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków*”.

Tak więc, w rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie Gminy nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie (...).

Strona postępowania

Zgodnie z art. 101 ust. 1 ustawy o ochronie (...), stroną postępowania jest każdy, wobec kogo zostało wszczęte postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Definicja legalna pojęcia „przedsiębiorca” zawarta jest w art. 4 ustawy o ochronie (...). Zgodnie z art. 4 pkt. 1 ilekroć w ww. ustawie jest mowa o przedsiębiorcy - rozumie się przez to m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej a także osobę fizyczną, osobę prawną i jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Zarzuty postawione w niniejszej sprawie dotyczą postępowania Gminy, prowadzącej za pomocą własnej jednostki budżetowej, działalność w zakresie dostawy wody i odprowadzania ścieków. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, między innymi w zakresie zaopatrzenia w wodę, należy do zadań własnych Gminy, określonych w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U.2013.594 ze zm.). Zarówno orzecznictwo Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jak i doktryna zgodnie uznają, że do działalności publicznej gminy w zakresie zaspokajania potrzeb wspólnoty, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym -ma zastosowanie ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. W konsekwencji należy przyjąć, że gmina – jako osoba prawna - posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż organizuje i świadczy usługi o charakterze użyteczności publicznej w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków na rzecz wspólnoty samorządowej (mieszkańców gminy). Podobne stanowisko prezentuje również doktryna. Przykładowo wskazać można stanowisko, zgodnie z którym: „*W obowiązującej ustawie określono w sposób nie budzący wątpliwości, że warunkiem uznania jednostki organizacyjnej za przedsiębiorcę jest przyznanie jej na mocy ustawy zdolności prawnej. Za odrębnych przedsiębiorców nie mogą być zatem obecnie uznane np. zakłady budżetowe, a ich praktyki obciążają osoby prawne, w skład których te zakłady wchodzi*” (Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów, praca zbiorowa pod red. Tadeusza Skoczego, Wydawnictwo C. H. BECK, Warszawa 2009, s. 124).

Zważywszy na to, iż ZGKiM jest pozbawioną osobowości prawnej jednostką organizacyjną Gminy, wszelkie jego działanie i zaniechanie jest tożsame, na gruncie rozważań niniejszej decyzji, z działaniem i zaniechaniem Gminy.

W tym stanie rzeczy należy uznać Gminę za przedsiębiorcę w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (...).

Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 28 ust.1 ustawy o ochronie (...), jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji

będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie, ponieważ Gmina zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia analizowanemu naruszeniu i zmiany lub wykreślenia kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień. Zakres zobowiązania obejmuje zarówno zmianę we wzorcu umownym stosowanym przy nowo podpisywanych umowach, jak i umów aktualnie obowiązujących. Zdaniem Prezesa Urzędu, przedstawiona przez Gminę propozycja zmiany umowy wyeliminuje naruszenia obowiązujących przepisów.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt I sentencji decyzji.

Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie (...).

W ramach niniejszego postępowania Gminie postawiono zarzut stosowania niezgodnej z prawem praktyki, naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której stanowi art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy o ochronie (...), polegającej na stosowaniu we wzorcu umownym pn. *Umowa o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków* postanowień o treści:

- „Odbiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem pomieszczenia lub studni wodomierzowej, przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyłym stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, zamarznięciem, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.”, które może naruszać art. 15 pkt 3 ustawy o zbiorowym (...);

- „Odbiorca dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze”, które może naruszać przepis § 17 ust. 1 rozporządzenia taryfowego;

- „W przypadku niesprawności wodomierza głównego, ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy nie jest to możliwe- na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza.”, które może naruszać przepis § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego;

- „Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Przedsiębiorstwo za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Odbiorcę (...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez Przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług.” które mogą naruszać art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy o zbiorowym (...);

Art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi, iż „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.”, natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (...);

2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji;

3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.”

Praktyką o której mowa w art. 24 ust. 2 może być zatem każde zachowanie (działanie, zaniechanie) przedsiębiorcy, jeśli ma ono charakter bezprawny, a ponadto godzi w zbiorowe interesy konsumentów. Wskazane w przepisie art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...) przykłady praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów mają jedynie przykładowy charakter.

Nie wyczerpują one zachowań przedsiębiorców, które mogą zostać zakwalifikowane jako naruszające przepis art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...). Oprócz praktyk wskazanych bezpośrednio przez ustawodawcę w ustawie o ochronie (...), „za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów można uznać zachowania naruszające przepisy innych ustaw, które nakładają na przedsiębiorcę określone obowiązki względem konsumenta. Zdaniem Sądu Najwyższego zachowania takie (...) stanowią bowiem jednocześnie zachowania bezprawne i skutkują zniesieniem, ograniczeniem lub zniekształceniem praw konsumentów, wpływając tym samym na chronioną przez przepis obowiązującego prawa sferę ich interesów”¹.

Aby doszło do uprawdopodobnienia naruszenia przez Gminę ww. przepisów ustawy o ochronie (...) muszą więc kumulatywnie zostać spełnione dwie przesłanki:

- 1) bezprawność działań przedsiębiorcy,
- 2) godzenie tymi działaniami w zbiorowy interes konsumentów.

Ad. 1)

Bezprawność jest to sprzeczność zachowania z przepisami prawa oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Pojęcie porządek prawny obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, a także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych określanych jako zasady współżycia społecznego. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody, czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych. Przy ocenie bezprawności rozważenia wymaga kwestia, czy czyn był zgodny, czy też niezgodny z obowiązującymi zasadami porządku prawnego tj. normami prawa powszechnie obowiązującego a także z nakazami i zakazami wynikającymi z zasad współżycia społecznego. Przepisy ustawy o ochronie (...) nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Zwrócił na to uwagę Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. XVIII AmA 32/05) wskazując, iż art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...), [którego odpowiednikiem w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów jest art. 24 ust. 2], nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw, gdyż dopiero na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest uprawdopodobnienie, że stosowane przez Gminę postanowienie o treści: *„Odbiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem pomieszczenia lub studni wodomierzowej, przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyтым stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, zamarznięciem, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.”*, narusza art. 15 pkt 3 ustawy o zbiorowym(...), który podaje: *„Koszty nabycia, zainstalowania i utrzymania wodomierza głównego ponosi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a urządzenia pomiarowego - odbiorca usług”*.

Zgodnie ze stosowanym przez Gminę postanowieniem, odbiorcy usług ponoszą koszty zabezpieczenia wodomierza głównego przed: zalaniem, zamarznięciem, uszkodzeniem mechanicznym co należy uznać za jednoznaczne z ponoszeniem kosztów jego utrzymania. Tymczasem z dyspozycji art. 15 ust 3 ustawy o zbiorowym (...) wynika, że koszty nabycia, zainstalowania i utrzymania wodomierza głównego ponosi przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, a urządzenia pomiarowego - odbiorca usług. Oznacza to, że według bezwzględnie obowiązującego prawa na przedsiębiorstwie, a w niniejszym przypadku Gminie ciążyć powinny wszelkie koszty związane z nabyciem (na własny koszt i rachunek), instalacją i utrzymaniem

¹ Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), OSNP 2007/1-2/35.

wodomierza głównego. Obowiązek utrzymania wodomierza głównego związany jest bezpośrednio z wymogiem określonym w art. 5 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu [...], nakazującym przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu zapewnienie zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych do realizacji dostaw wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem w sposób ciągły i niezawodny. Wynika z tego, że niezawodność urządzeń, ale też wodomierza głównego, musi zagwarantować dostawca usług, czyniąc to na własny koszt.

W ww. wzorcu umownym Gmina umieściła także postanowienie o treści: *„Odbiorca dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę i odprowadzane ścieki w terminie określonym w fakturze.”* Tymczasem § 17 ust. 1 rozporządzenia taryfowego podaje: *„Odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę lub odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób”*. Przytoczony powyżej przepis określa, że przedsiębiorca nie tylko powinien podać termin spełnienia świadczenia przez konsumenta w wystawionej dla niego fakturze, ale również ustala, że nie może być on krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób. Tymczasem Gmina tylko częściowo wypełnia dyspozycję ww. przepisu. Pomija bowiem podanie istotnej dla jego klientów informacji, że termin ten nie może być krótszy niż 14 dni od daty wysłania lub dostarczenia im faktury w inny sposób. Należy zwrócić uwagę, że zastosowane przez Gminę w umowie uregulowanie, zgodnie z którym termin płatności należności za świadczone przez nią usługi określony jest w fakturze, nie oznacza, że termin zapłaty faktury jest określony zgodnie z wyżej przytoczonym przepisem. Gmina zaś dzięki takiemu postanowieniu ma możliwość wprowadzenia terminu płatności faktur innego niż przewiduje to rozporządzenie taryfowe i takie jej działanie można uznać za bezprawne.

Zgodnie z § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego: *„W przypadku stwierdzenia nieprawidłowego działania wodomierza głównego ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności działania wodomierza, a gdy nie jest to możliwe- na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza”*. Przepis ten nakazuje przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu w razie niesprawności wodomierza głównego ustalić ilość pobranej wody, w pierwszej kolejności, na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza głównego. W razie braku możliwości ustalenia ilości pobranej wody w wyżej opisany sposób, ustawodawca dopuszcza możliwość ustalenia ilości pobranej wody na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy nieprawidłowego działania wodomierza. Jednak ostatnie dwa sposoby rozliczania ilości wody w razie niesprawności wodomierza głównego, określone przez ustawodawcę mogą być zastosowane wyjątkowo, w określonym przypadku tj. braku możliwości ustalenia ilości pobranej wody na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza. Przyjęcie takiego sposobu rozliczenia ilości zużytej wody w razie niesprawności wodomierza jest obowiązkiem przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, a w związku z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy o zbiorowym (...), takie postanowienie przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ma obowiązek zamieścić w umowie.

W tej sytuacji przyjęcie przez Gminę w przypadku nieprawidłowego działania wodomierza głównego, innego sposobu ustalenia ilości pobranej wody (*średniego zużycia wody w okresie 6 miesięcy*) niż przewiduje to § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego jest działaniem bezprawnym.

W niniejszym postępowaniu należy również wykazać, że postanowienie o treści: *„Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Przedsiębiorstwo za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego w przypadku niewykonania*

lub nienależytego wykonania umowy przez Odbiorcę (...) 3. Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez Przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług.” narusza przepis art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu (...).

Punktem wyjścia w ocenie, czy w związku z posługiwaniem się przez Gminę w umowach zawieranych z konsumentami ww. postanowieniem umownym doszło do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, są przepisy ustawy o zbiorowym (...), które określają zasady i warunki zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zbiorowego odprowadzania ścieków. Powołać tu należy w pierwszej kolejności art. 8 ust. 1 pkt 1 – 4 ustawy o zbiorowym (...), który określa, w jakich okolicznościach przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne uprawnione jest do wstrzymania świadczenia usług na rzecz odbiorcy. Przepis ten stanowi, że przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne może odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącza kanalizacyjne, jeżeli:

- a) *przyłącze wodociągowe lub przyłącze kanalizacyjne wykonano niezgodnie z przepisami prawa;*
- b) *odbiorca usług nie uiścił należności za pełne dwa okresy obrachunkowe, następujące po dniu otrzymania upomnienia w sprawie uregulowania zaległej opłaty;*
- c) *jakość wprowadzanych ścieków nie spełnia wymogów określonych w przepisach prawa lub stwierdzono celowe uszkodzenie albo pominięcie urządzenia pomiarowego;*
- d) *został stwierdzony nielegalny pobór wody lub nielegalne odprowadzanie ścieków, to jest bez zawarcia umowy, jak również przy celowo uszkodzonych albo pominiętych wodomierzach lub urządzeniach pomiarowych.*

Formułując powyższy przepis ustawodawca nie posłużył się sformułowaniem „w szczególności” lub podobnym. Oznacza to, że katalog okoliczności, które stanowią podstawę do wstrzymania świadczenia usług ma charakter zamknięty, który nie może być dowolnie i arbitralnie rozszerzany przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne w treści umowy. Odcięcie dostawy wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego może nastąpić zatem wyłącznie wówczas, gdy wystąpi któraś z przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę.

W ocenie Prezesa Urzędu brzmienie postanowienia umownego, zgodnie z którym: „*Umowa może być rozwiązana: (...) b) przez Przedsiębiorstwo za trzymiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Odbiorcę*” w momencie kiedy *Wygaśnięcie umowy skutkuje zastosowaniem przez Przedsiębiorstwo środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług.*” nie znajduje odzwierciedlenia w brzmieniu art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...). Zdarzenia, o których mowa w hipotezie powołanego przepisu obejmują bowiem ściśle określone sytuacje, w których może nastąpić odcięcie dostawy wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego.

Kwestionowane postanowienie umowne statuuje możliwość przekroczenia przez Gminę jej ustawowych kompetencji jako dostawcy usług wodociągowych i kanalizacyjnych w zakresie możliwości wstrzymania świadczenia usług. Postanowienie to przewiduje bowiem możliwość podjęcia działań powodujących odcięcie dostaw wody lub zamknięcie przyłącza kanalizacyjnego w sytuacjach, które nie zostały objęte art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...). Zamieszczenie w umowach ww. postanowienia jest zatem sprzeczne z art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...). Zakres okoliczności, które na podstawie umowy mogą skutkować jej rozwiązaniem przez Gminę, a w konsekwencji zastosowaniem przez nią środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z jej usług (np. odcięciem dostawy wody i zamknięciem przyłącza kanalizacyjnego) w znaczny sposób wykracza poza zakres przewidziany w powołanym przepisie. Możliwość rozwiązania umowy przez Gminę za trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia w przypadku naruszenia przez Usługobiorcę postanowień umowy jest bowiem dużo szersza niż wymienione w sposób enumeratywny w art. 8 ust. 1 ustawy o zbiorowym (...)

przesłanki pozwalające odciąć dostawę wody lub zamknąć przyłącza kanalizacyjne. Skoro ustawodawca w treści ww. przepisu przewidział określone sankcje za określone naruszenia, za niedopuszczalne należy uznać, aby Gmina w treści umowy określała możliwość stosowania takich sankcji za dowolne naruszenia. Kwestionowane zapisy wprowadzają zatem odbiorców w błąd co do uprawnień i obowiązków spoczywających na przedsiębiorcy w zakresie możliwości zastosowania środków technicznych uniemożliwiających dalsze korzystanie z usług przez odbiorcę.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu uznał za uprawdopodobnione, iż kwestionowane w prowadzonym postępowaniu postanowienia naruszają odpowiednio przepisy art. 8 ust 1 i art. 15 ust 3 ustawy o zbiorowym (...), a także przepis § 17 ust. 1 i § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego, co świadczy o bezprawności działań Gminy i wypełnieniu pierwszej przesłanki praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Ad. 2)

Gmina stosując postanowienie o treści: „*Odbiorca zobowiązuje się do: (...) 2) wydzielenia, zgodnie z projektem pomieszczenia lub studni wodomierzowej, przeznaczonej do zainstalowania wodomierza głównego z zaworem oraz utrzymanie tych pomieszczeń w należyтым stanie w celu zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem, zamarznięciem, uszkodzeniem mechanicznym oraz dostępem osób niepowołanych.*” nakłada na swoich kontrahentów obowiązki, których przepisy prawa nie przewidują, regulując w ten sposób relacje z nimi w sposób dla nich niekorzystny, a więc uciążliwy i godzący w ich interesy. Korzyścią jaką Gmina osiąga w ten sposób jest możliwość uzyskania od odbiorców usług, świadczeń (związanych z ponoszeniem kosztów np. zabezpieczenia wodomierza głównego przed zalaniem czy zamarznięciem), do spełniania których ci ostatni, zgodnie z prawem, nie są zobowiązani.

Działaniem godzącym w zbiorowe interesy konsumentów jest również stosowanie przez Gminę, innego niż przewiduje to § 17 ust. 1 rozporządzenia taryfowego sposobu ustalania terminu płatności. Gmina dzięki postanowieniu, które zawarła w stosowanym przez siebie wzorcu umownym ma możliwość wprowadzenia terminu płatności faktur innego niż przewiduje to rozporządzenie taryfowe np. krótszego niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób. W takim przypadku konsumenci są zobowiązani do zapłaty faktury w terminie krótszym, a co za tym idzie mniej dla nich korzystnym niż wynika to z obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

Kolejnym działaniem godzącym w zbiorowe interesy konsumentów jest stosowanie przez Gminę, innego niż przewiduje to § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego sposobu ustalania ilości pobranej wody, w przypadku awarii wodomierza głównego. Na podstawie ilości pobranej wody Gmina oblicza bowiem należność za wodę i ścieki do uiszczenia której zobowiązany jest konsument. Może więc dojść do sytuacji, w której wykazane przez Gminę zużycie wody (stanowiące podstawę do wyliczenia zapłaty), będzie wyższe od zużycia wyliczonego zgodnie z ww. rozporządzeniem w sprawie określenia taryf. W takim przypadku konsumenci poniosą wyższe opłaty za wodę i ścieki niż wynikałoby to z obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.

Analizując czwarte z kwestionowanych postanowień z punktu widzenia spełnienia drugiej z przesłanek należy mieć na uwadze szczególny charakter usług zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków oraz fakt, iż są one świadczone w warunkach monopolu naturalnego. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o zbiorowym (...), przedsiębiorstwo wodociągowe – kanalizacyjne jest obowiązane do zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków z osobą, której nieruchomości została przyłączona do sieci i która wystąpiła z pisemnym wnioskiem o zawarcie umowy. Jednocześnie zważyć należy, że art. 6 ust. 3 pkt 6) ustawy o zbiorowym (...) stanowi, że umowa, na podstawie której odbywa się dostawa wody i odbiór

ścieków, powinna zawierać postanowienia dotyczące odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, w tym warunki wypowiedzenia. Mając jednak na względzie treść art. 6 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę, a także okoliczności opisane w art. 8 ust. 1 ww. ustawy, zważyć należy, że wypowiedzenie umowy przez przedsiębiorstwo wodociągowo – kanalizacyjne powinno być dopuszczane tylko w wyjątkowych sytuacjach.

W ocenie Prezesa Urzędu możliwość rozwiązywania umowy w innych przypadkach (np. każdego naruszenia jej postanowień przez usługobiorcę) godzi w interesy konsumentów, albowiem nakłada na nich ciężar większy od powszechnie przyjętego w stosunkach danego rodzaju.

Tym samym zostało uprawdopodobnione spełnienie drugiej z przesłanek- niezbędnej do stwierdzenia praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, godzenie bezprawnymi działaniami w zbiorowy interes konsumentów.

Mając powyższe na względzie, Prezes Urzędu stwierdził, że zostało uprawdopodobnione spełnienie łącznie wszystkich przesłanek koniecznych do zakwalifikowania opisanych działań jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, określonej w art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...) i dlatego należało orzec, jak w pkt I sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 28 ustawy o ochronie (...) jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu zarzucane jest naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań.

W toku niniejszego postępowania Gmina, uznając zasadność postawionych zarzutów zobowiązała się do dokonania zmian, o których mowa w uzasadnieniu niniejszej decyzji. Zdaniem Prezesa Urzędu, dokonując modyfikacji stosowanego wzorca umownego Gmina uwzględniła obowiązujące przepisy prawa, w szczególności art. 8 ust. 1, art. 15 ust 1 ustawy o zbiorowym (...) oraz § 17 ust. 1 i § 18 ust. 1 rozporządzenia taryfowego. W związku z powyższym przedstawiony przez nią projekt zmian może być zastosowany w obrocie z konsumentami, a wprowadzenie go zarówno w nowo podpisywanych umowach jak i w aktualnie obowiązujących, Prezes Urzędu uznał za działanie wystarczające do usunięcia naruszenia art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie (...).

Jednocześnie biorąc pod uwagę ilość odbiorców usług Prezes Urzędu postanowił dzień 31.09.2015 r. uznać za końcowy termin realizacji wymiany aktualnie obowiązujących umów na nowe.

Mając powyższe na uwadze należało orzec, jak w pkt II sentencji decyzji.

Z kolei stosownie do art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie (...) Prezes Urzędu nakłada na Gminę obowiązek złożenia w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

Zgodnie z tym przepisem oraz mając na względzie złożone przez Gminę w niniejszej sprawie zobowiązanie Prezes Urzędu zobowiązał Gminę do:

- przesłania w terminie 7 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji, nowego zmodyfikowanego zgodnie z przyjętym zobowiązaniem wzorca umownego;
- przekazania w terminie do 31 lipca 2015 r. informacji o liczbie umów zawartych na podstawie tego wzorca;

-przesłanie do dnia 30 września 2015 r. informacji z iloma aktualnymi odbiorcami usług zostały podpisane umowy na podstawie nowego wzorca oraz informacji w ilu przypadkach i z jakich przyczyn umowy takie nie zostały podpisane.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec, jak w punkcie III sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust 1 ustawy *o ochronie (...)*, w związku z art. 479²⁸ § 2 *k.p.c.*, od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

Otrzymuje:
Urząd Miasta i Gminy
w Szlichtyngowej
Rynek 1
67-407 Szlichtyngowa

z up. PREZESA URZĘDU
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DYREKTOR DELEGATURY we WROCŁAWIU

Zbigniew Jurczyk